

Dr. İrfan KALPALI*

Üniversite, Sektör ve Kamu İşbirliği: Yerel Uygulama Örnekleri

Rekabet gücünün artırılması her şeyden önce kaynakların etkin kullanılmasına bağlıdır. Kaynakların etkin kullanılması ise aralarında pozitif yönlü sıkı bir ilişki bulunan bilgiye dayalı uygulamalarla mümkündür. Sektörde bilgiye dayalı uygulamalar yoğunlaştıkça kaynaklar daha etkin kullanılacaktır. Üniversite sektör işbirliği, bilgiye dayalı uygulamaların artmasına ve yoğunlaşmasına doğrudan olumlu katkı sağlayacaktır. Uluslararası ticarete rekabet, ürünlerin, hizmetlerin alıcıların istediği şekilde, istediği mekanda ve zamanında sunma yeteneğini de içeren, üretimde kullanılan kaynakların fırsat maliyetini karşılama becerisine bağlıdır. Rekabetin bulunduğu her alanda olduğu gibi dış ticaret arenasında da kendine yer bulabilme ve yerini koruyabilme şansı rekabet gücü ile alakalıdır. Uluslararası piyasada ürün,

kalite-fiyat bileşkesinde rakiplerine oranla en uygun seviyeyi yakalayabilen ve sürdürebilen firmalar üstün rekabet gücü ile ayakta kalmayı başarabilirler.

Ülkemizin dünya devletler ligindeki yerini koruyup üst sıralara tırmanabilme azim ve iradesiyle ortaya koyduğu 2023 hedefleri arasında bulunan ihracat hedefinin gerçekleştirilebilmesi için, nitelikli insan gücünün yetiştirilip sektöre kazandırılması da dahil, ihracatta üretimden teslim aşamasına kadar uzanan kalite, fiyat-maliyet, pazarlama, dağıtım, müşteri memnuniyeti süreçlerinin iyi yönetilmesi gerekir. Bu da, ancak bilgiye dayalı uygulamaların yaygınlaşması ve yoğunlaşması ile mümkündür.

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksek Okulunda görevli 5 Öğretim üyesinin Salihtli Ticaret Borsası ile birlikte 2017 yılının sonunda yaptıkları “Manisa’daki Çekirdeksiz Kuru Üzüm İşletmelerinin İhracat Potansiyellerinin Geliştirilmesi Projesi” bilgiye dayalı uygulamaya güzel bir örnek. Türkiye’deki Çekirdeksiz Kuru Üzüm (ÇKÜ) üretiminin büyük bölümünün Manisa’da gerçekleştirildiği ve üretimin % 85’inin ihraç edildiği (Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, 2017: 9) tespitine yer verilen projede iki amaç belirlenmiş. Dış pazar araştırması yaparak yeni ve hedef pazar belirlemek suretiyle ihracat potansiyelini değerlendirmek ve Manisa’daki ÇKÜ işletmelerinin rekabet düzeylerini, sahip oldukları avantajları ve sorunları saptayarak ihracat kapasitelerini geliştirmeleri konusunda çözüm önerileri sunabilmek. Gerçekleştirilen projede Türkiye’nin ihracat gelirlerini artırmak için mikro bazda bir katkı sağlamaya çalışmak nihai hedef olarak benimsenmiş. Projenin birinci amacı çerçevesinde, hedef pazar araştırması ile reçete niteliği taşıyan ve işletmelere ihracatta bir yol haritası öneren pazar araştırma raporu sunulmuş. İkinci amaç kapsamında, ÇKÜ ihracatının büyük bölümünü gerçekleştiren 11 işletme ile yüz yüze görüşmeler şeklinde yapılan saha çalışması ve literatür taramasında elde edilen bilgi ve bulgular Porter’ın Elmas Modeli kullanılarak değerlendirilmiş, firmaların eksik yönlerinin ya da sorunlarının giderilmesini sağlamak üzere bir

SWOT analizi gerçekleştirilmiş. Detaylarıyla verilen bu çalışmaların sonunda Çalışmanın Bulguları, Çalışmanın Katkıları ve 18 madde halinde sıralanan Çalışmanın Önerilerine yer verilmiş. Yerel düzeyde gerçekleştirilen bu uygulama örneğine emeği geçenlerin tümünü kutluyorum.

Üniversite, sektör ve kamu işbirliğinde bilgiye dayalı uygulamaya ikinci bir güzel örnek aynı üniversitenin Muradiye Kampüsü içinde faaliyet gösteren Manisa Teknokent. Kuruluşları, işleyişleri, yönetim ve denetimleri 4691 sayılı Kanun hükümlerine göre yürütülen ve “Teknokent” olarak da anılan Teknoloji Bölgeleri; akademik, ekonomik ve sosyal yapının bütünleştiği merkezler. Yüksek teknoloji kullanan ya da yeni teknolojilere yönelik firmaların faaliyet gösterdiği bu merkezler, üniversite alanı içinde veya yakınında konumlanmakta. Üniversite ile aynı ortamda buluşan firmalar, üniversitenin olanaklarından yararlanmakta, araştırma, geliştirme ve inovasyon çalışmalarını sürdürmektedir. Bu işbirliği, teknolojik bilgi üretiminin artmasına, üründe ve üretim yöntemlerinde yeniliklerin geliştirilmesine, ürün kalitesi ve standardının yükseltilmesine, üretim maliyetlerinin düşürülmesine ve bilimsel bilgi potansiyelinin teknolojik ürüne dönüştürülmesine uygun zemin sağlamaktadır. Sonuç olarak, anılan kanunun amaçları arasında sayıldığı üzere, bu işbirliğinin ülke sanayinin uluslararası rekabet gücünün artmasına ve ihracata yönelik bir yapıya kavuşmasına önemli katkı sağlayacağı aşikardır.

Üniversite bünyesindeki araştırmaların sanayinin ihtiyaçlarına yönelik olarak geliştirilmesini amaç edinen ve firmalara, araştırmacılara ve akademisyenlere çağdaş alt ve üstyapı olanaklarını sunmayı hedef olarak belirleyen Manisa Teknokentte, Genel Müdür Prof. Dr. Hüseyin AKTAŞ’ın bir açılış konuşmasında verdiği bilgilere göre; 227 ar-ge personeliyle 71 firma faaliyet göstermekte ve 194 proje yürütülmektedir. Üniversite, sektör ve kamu işbirliğiyle ortaya çıkan ve ülkemizdeki üretim sektörlerine ciddi katkılarda bulunacak bu önemli projelerin üretilmesinde emeği geçenlerin tümünü kutluyorum.